

Citotoets

Begrijpend lezen (2)

Groep 7 en 8

Junior Einstein

© 2015 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp).

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-90-823579-4-3

Inhoudsopgave

Inleiding	4
De ezel en de hyena	6
Op jacht naar T. rex	8
Extreem strijken	12
Boos op Justin Bieber	14
Eiffeltoren	18
Vliegende auto	22
Voetballers met bijgeloof	24
Sterrenkunde	28
Spijkerbroek met klinknagels	30
Begraven op de Donderberg	32
Komt de Kerstman uit Nederland?	34
Antwoorden	37

Inleiding

In dit Citotoets Oefenboek (deel 1 van een serie) van Junior Einstein kan op een goede en verantwoorde manier geoefend worden voor het onderdeel begrijpend lezen van de entreetoets en de centrale eindtoets van het Cito.

De entreetoets - die afgenomen wordt in groep 7 - is niet verplicht, maar de meeste scholen nemen deze wel af. Het afnamemoment mag door de scholen zelf bepaald worden. De entreetoets van groep 7 toetst hoe een leerling er op dat moment voorstaat en in welke vakken een leerling nog extra bijgespijkerd moet worden. Daarnaast heeft deze entreetoets een voorspellende waarde voor de centrale eindtoets van groep 8 en geeft al een belangrijke indicatie voor het vervolgonderwijs.

Voor alle leerlingen van groep 8 in het reguliere basis-onderwijs is het verplicht om een centrale eindtoets te maken. De centrale eindtoets toetst wat een leerling aan het eind van de basisschoolperiode heeft geleerd. Tevens geeft de centrale eindtoets een score weer en voorspelt hoe een leerling het naar verwachting zal doen in het voortgezet onderwijs (VO), in aanvulling op het schooladvies. Hoewel de score van de centrale eindtoets niet meer bepalend is voor het schooladvies, voelt het wel prettig om een score te halen die recht doet aan wat de leerling daadwerkelijk in huis heeft.

De type teksten die in de entreetoets en de centrale eindtoets worden aangeboden, komen in dit oefenboek uitgebreid aan bod. De vraagstelling is afgestemd op die van het Cito. Begrijpend lezen valt onder het verplichte onderdeel taal. Het onderdeel taal bestaat uit verschillende domeinen met subdomeinen.

Onderdeel	Domein	Subdomein
Taal	Lezen	Begrijpend lezen Interpreteren Samenvatten Opzoeken
	Woordenschat	
	Schrijven	
	Taalverzorging	Spelling: • <i>werkwoorden</i> • <i>niet werkwoorden</i>

Onderdeel Taal

Lezen

Tijdens het leesproces wordt er betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoorbeeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken, om nieuwe informatie te verkrijgen, om studieteksten te onthouden of om informatie op te zoeken.

Begrijpend lezen

Bij begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. De lezer kan zich een goede voorstelling maken van een tekst. Daarbij kan de lezer relaties leggen tussen tekstdelen, maar ook relaties leggen tussen een tekst en de eigen kennis.

De entreetoets en de centrale eindtoets bieden verschillende soorten teksten aan. Deze kunnen *informatief* (de schrijver geeft feitelijke informatie), *betogend* (de schrijver geeft naast feitelijke informatie, ook zijn eigen mening en opvatting), *instructief* (de schrijver legt uit hoe je een bepaalde handeling moet verrichten) of *fictief* (de schrijver wil de lezer plezier laten beleven met een verzonnen verhaal) zijn.

De opgaven richten zich op verbanden tussen zinnen, relaties tussen tekstgedeelten en specifieke inhoud in een tekst, zoals de hoofdgedachte, het thema en het doel.

Interpreteren

Bij het interpreteren kan de lezer informatie uit een tekst in verband brengen met wat hij al weet. Denk hierbij aan het invullen van weggelaten woorden in een gatentekst.

Samenvatten

Bij het samenvatten gaat het om het begrijpen van de informatie in een tekst en het toepassen van die informatie. Wat zijn de hoofd- en bijzaken? De informatie van een tekst moet opgeslagen worden, om deze op een ander moment weer toe te passen. Bijvoorbeeld bij het maken van een proefwerk of een werkstuk. In de entreetoets en de centrale eindtoets kan de tekst omgezet worden in een verkorte tekst of in een schema of tabel.

De opgaven richten zich op de bruikbaarheid van een tekst, het plaatsen van een passende titel, het in- of aanvullen van een schema of het selecteren van het meest geschikte schema dat past bij een tekst.

Opzoeken

Bij het opzoeken van informatie gaat het om het opsporen van specifieke informatie in verschillende bronnen. Denk hierbij aan het opsporen van informatie uit een krant, tv-gids, reisgids, telefoongids, woordenboek of informatie op een website. De lezer zal soms heel grondig moeten lezen, maar soms ook vooral scannend.

De opgaven richten zich op het kiezen van een geschikte informatiebron, het kiezen van de juiste ingang tot een informatiebron, het selecteren van trefwoorden en zoekvragen en het hanteren van specifieke informatiebronnen. Hoe zoek je in een woordenboek? Hoe zoek je op een website?

Woordenschat

Bij de woordenschat gaat het om het kennen van de betekenis van woorden en woordgroepen. De opgaven richten zich op de betekenis van woorden in zinnen of de betekenis van woorden op zichzelf. Ook kan gevraagd worden naar een synoniem van een gegeven woord.

Schrijven

Dit onderdeel in de entreetoets en de centrale eindtoets richt zich op teksten, waarin fouten zijn gemaakt door de schrijver. Die 'fouten' zijn blijven staan. In de opgaven draait het juist om die gemaakte fouten. Het gaat hier om fouten die betrekking hebben op de inhoud of passendheid van een tekst. De schrijver geeft vage, overbodige of onvoldoende informatie, de schrijver spreekt zichzelf tegen en houdt zich niet aan de feiten, de schrijver heeft de relaties tussen en binnen de zinnen niet juist beschreven of de schrijver stemt zijn tekst niet af op de lezer, door gebruik te maken van woorden of zinnen die te gecompliceerd zijn voor de lezer.

Taalverzorging

Bij spelling gaat het om de schrijfwijze van woorden. Deze richt zich op de werkwoorden en de niet-werkwoorden. In een tekst moet een leerling bijvoorbeeld het fout gespelde werkwoord kunnen herkennen of juist de goed gespelde woorden.

Méér oefenen

Dit boek is een deel van een serie oefenboeken. Alle boeken samen, vormen een gedegen voorbereiding op de entreetoets en de centrale eindtoets. Wil je méér oefenen dan wat de oefenboeken je bieden, dan heeft Junior Einstein ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

- 1 Zelden zie je het, maar toch is het zo. Een ezel en een
2 hyena die al jaren goede vrienden waren. Elke dag
3 ontmoetten ze elkaar, praatten wat en soms gingen ze
4 zo nu en dan zelfs samen jagen. Tijdens het jagen,
5 verstopte dan de hyena zich in de struiken en de
6 onschuldige ezel zorgde voor de afleiding.
- 7 Toen ze weer samen op stap waren, vroeg de hyena
8 aan de ezel: "Weet jij wel dat ik eigenlijk doodsbang
9 voor je ben?" "Jij, bang voor mij?" De ezel wist niet
10 wat hij hoorde. Eigenlijk was hij juist verschrikkelijk
11 bang voor de hyena, maar durfde dat nooit te zeggen.
12 "Maar waarom ben je dan bang voor mij?" vroeg de
13 ezel. "Vanwege je puntige horens natuurlijk!" "Ze
14 zeggen altijd van mij dat ik zo dom ben", dacht de
15 ezel, maar wat de hyena nu zegt, is nog veel dommer!
16 De ezel moest lachen. "Hé, je hoeft me niet uit te
- 17 lachen. Ik meen wat ik zeg!" zei de hyena boos.
18 "Heus waar? Meen je dat echt?" vroeg de ezel.
19 "Ja, eerlijk waar!" zei de hyena, die op zijn beurt wilde
20 weten waarom de ezel zo mysterieus deed.
21 Schaterlachend vertelde de ezel dat hij de hyena wel
22 wat slimmer had ingeschat. "Die horens, dat zijn mijn
23 oren! Haha!" "Zijn dat je oren?" riep de hyena stom-
24 verbaasd. "Maar als dat alleen maar je oren zijn dan..."
25 En zonder te aarzelen sprong de hyena op de ezel en
26 beet hem dood.
- 27 De ezel had beter moeten weten. Deze wijze les kwam
28 voor hem te laat: *Ziet men u voor sterker aan, laat*
29 *de ander in de waan!*

Opgave 1

Lees: *Zelden zie...het zo.* (r. 1)

Wat betekent hier hetzelfde en kan de schrijver ook schrijven in plaats van: *Zelden*?

- Geregeld
- Vaak
- Bijna nooit
- Soms

Opgave 2

Lees: *Elke dag...samen jagen.* (r. 2 t/m 4)

Wat **moet** je weglaten uit deze zin?

- elkaar
- praatten wat
- zo nu en dan
- zelfs

Opgave 3

Lees: *Tijdens het...de afleiding.* (r. 4 t/m 6)

Wat kun je het best doen met: *dan*?

- Plaatsen achter: hyena
- Plaatsen achter: ezel
- Plaatsen achter: zorgde
- Zo laten staan.

Opgave 4

Lees: *Een ezel...goede vrienden.* (r. 1, 2)

Hoe kon het zo zijn dat ze al jaren goede vrienden waren?

- Omdat ze hetzelfde doel hadden: jagen.
- Omdat ze samen veel te bespreken hadden.
- Omdat ze elkaar een goed gezelschap vonden.
- Omdat ze niet van elkaar wisten hoe ze daadwerkelijk over elkaar dachten.

Opgave 5

Lees: *"Weet jij...je ben?"* (r. 8, 9)

Waarom is de hyena bang voor de ezel?

- Vanwege de dommigheid van de hyena.
- Vanwege het goede jachtinstinct.
- Vanwege zijn puntige oren.
- Vanwege zijn grote tanden.

Opgave 6

Lees: *"Ze zeggen...veel dommer!"* (r. 13 t/m 15)

Wat moet je veranderen aan de leestekens in dit stukje?

- Je moet aanhalingstekens plaatsen bij: "maar wat de hyena nu zegt, is nog veel dommer!"
- Je moet de aanhalingstekens weghalen bij: Ze zeggen altijd van mij dat ik zo dom ben...
- Je moet het uitroepteken weghalen na 'dommer'
- Je moet de komma weghalen tussen: zegt is

Opgave 7

Lees: *"Ja, eerlijk...mysterieus deed.* (r. 19, 20)

Wat kan de schrijver **niet** schrijven in plaats van: *mysterieus*?

- vaag
- verklaarbaar
- raadselachtig
- geheimzinnig

Opgave 8

Lees: *"Die horens...oren! Haha!"* (r. 22, 23)

Wat had de ezel hier beter kunnen zeggen tegen de hyena?

- "Hyena, jij bent toch veel sterker dan ik."
- "Ach hyena, jij bent echt heel dom."
- "Ik ben ook ontzettend bang voor jou."
- "Het is een goede dag om te gaan jagen."

Opgave 9

Wat wil de schrijver van deze tekst duidelijk maken?

- Dat aparte vriendschappen altijd slecht aflopen.
- Dat praten over je gevoelens niets oplost.
- Dat je nooit iemand moet uitlachen.
- Dat je nooit je zwakte moet laten zien aan de vijand.

Einde.